

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

TUSSENTIJD'S KWALITEITSONDERZOEK

Esprit scholengroep Mundus College VMBOK

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 17YS|C1
BRIN nummer : 17YS|00|VMBOK
Onderzoeksnummer : 279266
Datum onderzoek : 13 november 2014
Datum vaststelling : 3 maart 2015

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op donderdag 13 november en vrijdag 5 december 2014 een tussentijds kwaliteitsonderzoek uitgevoerd op de afdeling vmbo kaderberoepsgerichte leerweg van het Mundus College, naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 28 september 2010 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces van alle drie de leerwegen (basis, kader en theoretisch) van het Mundus College (toen nog Nova College). Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 25 januari 2011. De kwaliteit van de basisberoepsgerichte leerweg is bij het onderzoek naar kwaliteitsverbetering van 8 december 2013 als voldoende beoordeeld. De theoretische leerweg is afgelopen schooljaar naar het Marcanti College overgedragen. De kaderberoepsgerichte leerweg is echter nog steeds als zwak beoordeeld. In het bestuursgesprek van 4 september 2014 is afgesproken om de kwaliteit van deze leerweg opnieuw breed te beoordelen en om een toezichtsplan te maken.

Onderzoeksopzet

Het tussentijds kwaliteitsonderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd waaronder:
 - Ontwikkelplan 'kwaliteit met perspectief' december 2012;
 - Ontwikkelplan fase 2 schooljaar 2013 – 2014;
 - Format Mundus les en Kijkwijzer voor lesobservatie;
 - Analyse en aanpak KBL Mundus;
 - Toetsbeleidsplan oktober 2014;
 - Aannamebeleid Kader en overzicht kaderklassen laatste 2 jaar;
 - Schoolondersteuningsplan 2013 – 2016;
 - Format ontwikkelperspectief en groepsplan;
 - TOA resultaten 2010 - 2014.
- Het schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.

- Wij hebben gesprekken gevoerd met de schoolleiding, zorgfunctionarissen, docenten en leerlingen.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie, later volgt een terugkoppeling aan het docententeam en het bestuur.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIE EN TOEZICHTARRANGEMENT

Onze conclusie voor de afdeling vmbo kaderberoepsgerichte leerweg van het Mundus College is als volgt:

Kwaliteit

De kaderberoepsgerichte leerweg van het Mundus College behoudt het aangepast arrangement zwak. Afgesproken is dat de de kwaliteit van het onderwijs weer van voldoende niveau is bij de publicatie van de meerjarenopbrengsten 2017. In het voorjaar 2015 wordt een voortgangsgesprek gevoerd. In het najaar van 2015 wordt opnieuw een tussentijds kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. In een toezichtplan worden afspraken vastgelegd betreffende:

- de evaluatie van de opbrengsten;
- het sturen op de opbrengsten;
- de aanname en doorstroom van leerlingen;
- en het taalbeleid.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit van de onderzochte aspecten zijn gekomen. Eerst ziet u het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.			•		
1.2.2	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vmbo-k.	•				
1.3.2	De leerlingen van de opleiding vmbo-k behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.	•				
1.4.2	Bij de opleiding vmbo-k zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.		•			

De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving		1	2	3	4
3.4	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen.		•		

De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving		1	2	3	4
3.5	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus rekenen dat past bij alle leerlingen.			•	

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.				•
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning) (De school bestrijdt effectief achterstanden.)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.			•	
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.		•		
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.		•		

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.		•		

Nalevingsindicatoren 2013		ja	nee
N1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de onderzochte onderdelen (WVO, art. 24c en 24a).	•	

Nalevingsindicatoren 2013		ja	nee
N2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de onderzochte onderdelen (art. 24c en 24 WVO).	•	
N4	Door of namens het bestuur zijn het Examenreglement en het PTA naar de inspectie gestuurd en deze documenten bevatten de onderzochte onderdelen (Eindexamenbesluit art. 31).	•	

3.2 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: opbrengsten, onderwijsproces, leerlingenzorg en kwaliteitszorg.

Opbrengsten

Onderbouwrendement

Het onderbouwrendement wordt schoolbreed bepaald. Dit is op het overzicht meerjarenopbrengsten 2014 gemiddeld voldoende en zal op het overzicht meerjarenopbrengsten 2015 ook voldoende zijn. Het onderbouwrendement wordt vooral bepaald door de plaatsing in leerjaar 3 ten opzichte van het basisschooladvies. Wat opvalt is dat het onderbouwrendement van het Mundus College zeer grillig is.

Bovenbouwrendement

Het bovenbouwrendement van de vmbo kaderberoepsgerichte (vmbo-k) leerweg van het Mundus College is al jaren ruim onvoldoende. Te verwachten is dat dit ook op het overzicht meerjarenopbrengsten 2015 onvoldoende zal zijn. Oorzaak hiervan is de afstroom van het derde leerjaar vmbo-k naar het vierde leerjaar vmbo-b. Deze afstroom ligt al jaren rond de 50%. Het is belangrijk dat de school meer zicht krijgt op deze gegevens en actie onderneemt om leerlingen eerder op het juiste niveau te plaatsen en te behouden.

Centraal examencijfers

De centraal eindexamencijfers van de vmbo kaderberoepsgerichte leerweg van het Mundus College zijn ook al jaren ruim onvoldoende. Op het eindexamen 2014 is echter een verbetering te zien. Waar het gemiddelde cijfer al jaren rond de 5,5 schommelt was dit op het eindexamen van 2014 6,0. Dit is in absolute zin nog beneden het landelijk gemiddelde van 6,27 maar voor de meerjarenopbrengsten 2015 vindt nog een correctie voor de leerlingenkenmerken van het Mundus College plaats. Het is op dit moment dus niet bekend wat het uiteindelijke oordeel zal zijn.

Vershil se-ce.

Het verschil se-ce is op het overzicht meerjarenopbrengsten 2014 groot, gemiddeld 0,54. Te verwachten is dat dit op het overzicht meerjarenopbrengsten 2015 wat lager zal uitvallen. Gemiddeld over drie jaren zal dit 0,48 zijn, net onder de grens van 0,5. Wat opvalt is dat het se-ce verschil al jaren rond de 0,5 schommelt. Kennelijk lukt het niet om dit significant te laten dalen. In het toetsbeleidsplan staat dat de toetsen het juiste niveau moeten hebben. Belangrijk is dat dit beleid in de toekomst ook wordt gewaarborgd.

Onderwijsproces

Wij hebben tijdens ons onderzoek twaalf halve lessen bezocht. Het didactisch handelen werd als voldoende beoordeeld met als opvallend sterk punt de doelgerichte opbouw van de lessen (indicator 7.1). Oorzaak hiervan is de implementatie van de 'Mundus les'. In bijna alle lessen staat bij aanvang van de les het leerdoel en de lesactiviteiten op het bord. In veel lessen wordt op het einde van de les hierop teruggekeken. Dit is didactisch sterk en geeft ook voorspelbaarheid aan de lessen. Absentie en telaatkomers worden digitaal gemeld, maar opvallend is dat relatief veel leerlingen hun spullen (pennen, boeken enz.) niet op orde hebben. In de lessen werd het onderwijs weinig afgestemd op individuele leerlingen. Dit is wel van groot belang, met name voor de leerlingen die in 2015 eindexamen doen.

Leerlingenzorg

De kaderberoepsgerichte leerweg van het Mundus College heeft een bijzondere leerlingenpopulatie. De helft van de leerlingen is lwoo geïndiceerd, bijna alle leerlingen wonen in een armoede probleem cumulatief gebied. In de derde klas van de kaderberoepsgerichte leerweg zitten veel leerlingen die instromen vanuit het ISK en vanuit andere scholen. Bij deze zij-instroom is vaak sprake van afstroom vanuit de theoretische leerweg.

De structuur van de leerlingenzorg is beschreven in het schoolondersteuningsplan 2013 -2016. De verantwoordelijke personen zijn de zorgcoördinator, de leerlingenbegeleiders (tweedelijns zorg) en de mentoren (eerstelijns zorg). Er wordt gewerkt met een systematiek van individuele ontwikkelperspectiefplannen en groepshandelingsplannen. De mentor maakt een groepshandelingsplan voor de hele klas, gebaseerd op leerlingenkenmerken. De vakdocent maakt een groepshandelingsplan, gebaseerd op de resultaten voor het vak. Momenteel wordt geëxperimenteerd met een trajectvoorziening waarin leerlingen met extra onderwijszorgbehoefte worden geholpen.

Het beeld dat wij krijgen is dat de zorg op het gedragsgebied goed is afgestemd op de behoefte van deze leerlingenpopulatie. Deze wordt dan ook als voldoende beoordeeld. Voor het verbetertraject zijn met name de vakgerichte handelingsplannen van groot belang. Bij deze zien wij wel wat verschillen tussen individuele docenten. Om de opbrengsten zo snel mogelijk te verbeteren is het belangrijk dat per leerling bekend is wat de achterstanden zijn en welke maatregelen er worden genomen om deze weg te werken.

Over het aanname- en doorstroombeleid zijn afspraken gemaakt. In het document aannamebeleid kader leerlingen staat dat voor leerlingen met een cito lager dan 520 onderzoek verplicht is. In het overzicht kaderklassen laatste twee jaar staat voor de leerlingen waarvoor dit bekend is de cito score gemeld. In de huidige brugklas hebben 8 van de 21 leerlingen met een kader advies en 11 van de 16 leerlingen met een gemengd advies een cito-score die lager is dan 520. Cito zelf koppelt een cito-score van 522-527 aan een gemengd basis/kader advies en een cito-score van 528-532 aan een sec kader advies. Wanneer de school een aantal leerlingen met een lage cito-score op kader niveau weet te krijgen is dit positief. Echter gezien de huidige (onvoldoende) opbrengsten en de grote aantallen leerlingen met relatief lage cito scores is te verwachten dat ook bij deze leerlingen er veel afstroom zal plaatsvinden. Dit is geen succes ervaring voor de leerlingen en hierdoor zal het bovenbouwrendement voorlopig onvoldoende blijven. Belangrijk is dat voor elke leerling die tot kader wordt toegelaten duidelijk is waarom de school verwacht dat deze leerling het niveau aankan.

Om meer zicht te krijgen op de ontwikkeling van de leerlingen heeft de school TOA-toetsen afgenomen voor rekenen, Nederlands lezen en Engels lezen en luisteren. Op het overzicht dat wij van de school hebben gekregen is te zien dat de leerlingen voor rekenen en Nederlands lezen gemiddeld beneden referentieniveau 1F binnen komen, ook de leerlingen met een kader advies. Verder is op dit overzicht te zien dat de leerlingen voor rekenen wel vooruitgang boeken, maar voor Nederlands lezen veel minder. De 25 leerlingen van het huidige 4C2 klas zijn gemiddeld voor rekenen gestegen van een ontwikkelscore 54 (lager dan 1F) in oktober 2011 naar een ontwikkelscore 76 (bijna 2F) in mei 2014, een vooruitgang van 22 punten. Dezelfde klas is echter voor Nederlands lezen in dezelfde tijd gemiddeld gestegen van een ontwikkelscore 70 (1F) naar 75 (1F), een vooruitgang van maar 5 punten. De school heeft momenteel geen schoolbreed taalbeleid om deze achterstand aan te pakken. Zo'n taalbeleid moet er wel komen wil de school vat krijgen op deze problematiek.

Kwaliteitszorg

In januari 2012 is een onderzoek uitgevoerd door Van Beekveld en Terpstra naar de verbetering van de kwaliteit van het (toen nog) Nova College. Hieruit is een aantal voorstellen gekomen die uitgewerkt zijn in het ontwikkelplan 'kwaliteit met perspectief' uit december 2012. Centraal hierin staan de 9 ontwikkelgroepen en 3 expertgroepen die de speerpunten verder moeten uitwerken. Deze betreffen onder andere de onderwijsinrichting en toetsing. Een andere belangrijke aanbeveling uit het verbeterplan is het uitvoeren van een nulmeting. Dit is in 2013 gebeurd. De lessen van alle docenten zijn bezocht en voor alle docenten is een leergang op het juiste niveau vastgesteld. Ook het functioneren van de schoolleiding is geëvalueerd. Dit resulteerde in een andere samenstelling van het managementteam. De kwaliteit van het lesgeven wordt nu jaarlijks door de teamleiders geëvalueerd aan de hand van de kijkwijzer Mundusles. Voor het schooljaar 2013/2014 is fase 2 van het ontwikkelplan gemaakt. Voor het schooljaar 2014/2015 komt er een fase 3.

Sterke punten van deze aanpak zijn onder andere de nulmeting, de ontwikkelgroepen en het format Mundus les. Door de nulmeting zijn de kennis en vaardigheden én het ontwikkelpotentieel van de medewerkers duidelijk geworden. Door de structuur van ontwikkelgroepen krijgen de docenten een centrale positie in het ontwikkeltraject. Door het format Mundus les wordt duidelijk gemaakt wat de leerlingen van het ontwikkeltraject moeten merken in de les. De kwaliteitszorg rond het onderwijsleerproces beoordelen wij dan ook als voldoende. In de toekomst zou het goed zijn om de lesbezoeken samen te voegen tot een totaalbeeld van het onderwijs op het Mundus College.

De kwaliteitszorg rond de opbrengsten is echter onvoldoende. Voor een afdeling die al vier jaar onvoldoende opbrengsten heeft is er in de plannen opvallend weinig aandacht voor de opbrengsten. Pas in het najaar van 2014 is een analyse en aanpak kaderleerlingen Mundus gemaakt. Deze bevat echter geen informatie over het bovenbouwrendement. De evaluatie van de opbrengsten moet inzichtelijker en systematischer plaatsvinden en vervolgens gekoppeld worden aan concrete doelstellingen zodat duidelijk is wanneer de opbrengsten weer voldoende zijn.